

Moderne træningsmetoder

Tekst og fotos: Ole Geert Dam

En verden fuld af information

Når man, som undertegnede, har ejet jagthunde i 35 år, havde sit første hvalpehold til træning for 30 år siden og opdrættede sit første kuld hvalpe for 25 år siden, kan man godt ind i mellem blive lidt nostalgisk og fra sidelinien betragte jagthundesagen, for det er altså helt vildt, som alt har forandret sig. Inden jeg bliver beskyldt for at være et gammelt fjols, som ikke vil forandring og fremskridt, så lad mig understrege, at jeg så absolut hylder udvikling og fremskridt, især når det er til gavn for vore hunde, og jeg vil

samtidig påstå, at jeg den dag i dag er lige så sulten og åben for at høre nyt om vore hunde og deres træning, som jeg var for 35 år siden, men ind i mellem må jeg knibe mig selv i armen, for det er utroligt hvor stærkt alting er gået.

Før hen var det sådan, at hvis man f.eks. ønskede viden om jagthundetræning eller jagthunderacer, så måtte man til boghandleren eller på biblioteket. Her var udvalget om ens påtænkte jagthunderace meget begrænset, for der fandtes kun en bog om racen ligesom udvalget af træningsbøger kunne tælles på

en hånd. Denne meget begrænsede adgang til information, gjorde også, at der ikke var de store diskussioner omkring f.eks. hundetræning, for der fandtes næsten kun en metode, når man skulle træne sin jagthund, og den brugte, stort set, alle. Der var dog allerede på det tidspunkt enighed om, at f.eks. en Retriever ikke skulle trænes på samme (til tider) hårdhændede måde, som f.eks. mange stående jagthunderacer blev, men træningen lærte vi gennem praktisk udførelse, fordi vi simpelthen ikke havde alternative muligheder for at læse om emnet.

Som udgangspunkt var vi også meget ydmyge overfor vores træner, fordi han jo var den eneste, som var i besiddelse af den viden, vi selv manglede, så vi slubrede alt til os hvad han sagde. At vi så senere, gennem egen erfaring, lærte, at man måske kunne bruge andre metoder, og alligevel få en godt resultat er en helt anden sag, men typisk var det, at lærdommen skete gennem praktisk erfaring og ikke gennem teoretisk viden.

I vore dage findes der heldigvis andre muligheder, idet internettet har åbnet op for en helt ny verden, og der findes i dag ikke det emne man ikke kan "google" sig frem til, hvis man ønsker viden.

Dette "verdensbibliotek" er jo en fantastisk opfindelse og det er tilmed åbent og gratis for alle, der vel at mærke har en computer med internettilslutning.

Mulighederne

Hvis man "googler" hundetræning, herunder jagthundetræning, vil man få hundredevis af muligheder frem, og begynder man først at undersøge og læse, blot er lille udvalg af de artikler som ligger på internettet, vil man, som ny hundeejer, ikke kunne undgå andet end at blive totalt forvirret, for i dag findes ikke kun en metode, men mængder af metoder til træning og forståelse af vore hunde.

Hver forfatter priser selvfølgelig sin egen metode, men forvirringen for den enkelte hundeejer bliver total, hvis man begynder at nærlæse, for alt efter hvilken holdning man som udgangspunkt har, er mange artikler om emnet i direkte modstrid med hinanden, og der opstår hidsige diskussioner om emnet på diverse hundefora, og mange hundetrænere rundt omkring i landet risikere at blive hængt ud på nettet, hvis deres træningsmetoder strider mod andres opfattelse om emnet, og der skal ikke meget til før det fyger rundt med diverse ukvemsord, hvis man har oplevet noget der går imod ens egen opfattelse om træningen og forståelsen af det at have hund.

Denne "allemands" adgang til information om hundetræning har også betydet, at det er som om, at alle har en mening om hunde og deres træning, blot man har læst lidt teori om emnet, og det bliver helt ekstremt når mennesker med erfaring måske kun fra en hund, lige pludselig bliver "verdensmestre", og begynder at vejlede andre i hvordan de skal træne hund. Ja jeg har set flere tilfælde på hundefora, hvor personer også begynder

at vejlede folk i f.eks. hundeavl, på trods af, at vedkommende aldrig selv har opdrættet et kuld hvalpe.

Oveni internettets fortræffeligheder, er der, især indenfor de sidste 10-15 år, opstået en anden trend, nemlig professionelle hundepsykologer, som gennem diverse kurser og skoleophold har opnået stor teoretisk viden omkring det at forstå og træne en hund. Ja emnet er efterhånden blevet en hel industri i sig selv, og alene på internettet, kan man finde rigtig mange af disse hundepsykologer, som tilbyder deres assistance. I begyndelse beskæftigede disse hundepsykologer sig udelukkende med den "almindelige" familiehund og de problemer den kunne give i hverdagen, men i dag er rigtig mange begyndt at tilbyde jagthundetræning også.

Intet ondt om disse hundepsykologer, for mange af dem har så absolut deres berettigelse, og alene deres antal, og det fakta, at de alle også må have "kunder i butikken", bevidner om, at behovet for hundetræning er enormt, og iflg. diverse statistikker skulle der findes ca. 800.000 hunde i Danmark, så markedet er kolosalt stort.

Markedet omkring hunde og træning er nu blevet så stort og derved også økonomisk attraktivt, at man nu også er begyndt at forske i hundeadfærd og hvilke påvirkninger den ene eller anden træningsform har på den enkelte hund.

I dag er det blevet meget moderne, når man skal forsvare sin teori omkring træningsmetode at man begrundet det med ordene "videnskabelig bevist", og samtidig henviser man til nogle undersøgelser, foretaget af en eller anden ukendt professor fra et eller andet universitet man aldrig har hørt om.

Oveni internettet og hundepsykologerne findes der i dag ikke et jagt- eller hundeblad, med respekt for sig selv, som ikke også har mængder af træningsartikler at tilbyde sine læsere, og også her kan også læses forherligelsen af forskellige træningsmetoder.

Nu kan det godt lyde som om, at jeg har en meget negativ holdning til alt dette nye, men

det er absolut ikke tilfældet, for efter min mening har nye hundeejere langt bedre muligheder end vi havde før hen, og i dag har man, forudsat man gider undersøge tingene først, et langt bedre beslutningsgrundlag, simpelthen fordi man, ved hjælp af internettet, kan læse indgående om den enkelte hunderace, og dernæst, når man har besluttet sig for en bestemt race, så har muligheder for at orientere sig om, hvad de enkelte opdrættere har at tilbyde, indenfor den race valget er faldet på. Man kan kort sige, at næsten uanset hvilken information man ønsker, kan man få den, blot man gider bruge tiden

på det, og alene denne mulighed, burde begrænse fejlmulighederne væsentligt.

Det negative aspekt i alt dette nye er, at når informationsmuligheder er så store, så kan man, som ny hundeejer, meget nemt blive forvirret, og det hele kan komme til at virke lidt uoverskueligt, for hvad skal man tro på, og hvad er rigtigt og hvad er forkert?

Avlen har større betydning end træningsmetoden

Set fra min stol, er der, som udgangspunkt, ikke noget der er rigtigt eller forkert i jagt-

hundetræningen, for ikke alt er sort eller hvidt, men består af en mange forskellige nuancer.

Når jeg læser og hører diverse teorier om træningsmetoder, er der en helt speciel ting jeg bider mærke i, og det er, at man generalisere, og i min verden er det direkte naivt at tro, at en hund er en hund og derfor skal trænes ud fra de samme principper. Som vi alle ved findes der forskellige hundera- cer, alle i sin tid skabt med et bestemt for- mål. Alene hundens formål gør, at man bli-

ver nød til at træne den på en bestemt måde og formålet gør også, at de enkelte hundera- cer har vidt forskellige temperamenter.

Når vi så dykker ned i de enkelte hundera- cer, her specielt Spaniels, findes der inden- for den enkelte race flere forskellige typer af temperamenter, og alene det, vil betyde, at man skal tage individuelle hensyn til ikke kun den enkelte race men også til den en- kelte hund, for at opnå slutresultatet, en top- trænet jagthund.

Uanset hvor jeg læser eller hører, har jeg endnu ikke hørt eller set, at nogen tager hen- syn til avlen, når de taler om træningsmeto- der. Alle taler om træningsmetoder frem for hund, og det er i min verden en kæmpe fejl. Grunden hertil er nok, at flertallet af vore dages hundetrænere, ikke selv er opdrættere eller avlere, og derfor måske mangler den afgørende brik, der kan give et mere nuan- ceret billede, når vi taler for og imod enkelte træningsmetoder.

Jeg tror alle har hørt udtrykket, at man skal tilpasse sin træning til den enkelte hund. Det er smukke ord og de er samtidig 100% sande, og burde være grundlaget inden man starter enhver diskussion om træningsprin- cipper, for det der er optimalt for den ene hund, behøver nødvendigvis ikke at være løsningen for en anden hund.

Hvis vi ser helt generelt på Spaniels til jagt, altså FT Cocker og FT Springere, så er der ingen tvivl om, at de 2 racer generelt har forandret sig meget gennem de sidste 25 år. Tidligere avlede man, rent temperaments- mæssigt, mere selvstændige, nogle vil kalde det hunde med større selvtillid, og det er et faktum, at avlen i høj grad har været fokuse- ret på, at skabe, med et moderne udtryk: "Mere dresserbare hunde". Dette har bety- det, at FT Spaniels er blevet blødere i tem- peramentet og derved, som udgangspunkt, mindre selvstændige end tidligere. Alene dette faktum gør, at benytter man sig af de træningsmetoder man brugte for 20 år siden, til vore dages Spaniels, vil man absolut ikke opnå resultater. Det modsatte ville også gøre sig gældende, for benyttede man sig af de mest moderne træningsmetoder vi kender i dag, til den type hund man havde for 20 år siden, ville dette heller ikke give gode resul- tater.

Når det er sagt, er det dog meget vigtigt igen at tage individuelle hensyn, for alle Spaniels er ikke ens, og nogle opdrættere, lægger stadi- g vægt på stor selvstændighed i deres avl, mens andre ønsker dem blødere.

Hvis jeg skal generalisere lidt, så er der heller ingen tvivl om, at Cockerne generelt er født med større selvstændighed end Springerne, og det bevirker igen, at man nødvendigvis ikke skal træne en Cocker på nøjagtig samme måde som en Springer - hvis slutresultatet skal være en toptrænet jagthund. Men husk der er nuancer også her, man kan stadig finde enkelte Springere med større medfødt selvstændighed end måske en bestemt Cocker, men helt overliggende forholder det sig som beskrevet ovenstående.

Jeg vil gerne gentage hvad andre erfarne opdrættere tidligere har sagt: "En tophund skabes ikke i træningen, men i avlen". Der er ingen tvivl om, at man ikke får en tophund uden træning, men modsat kan man være verdens dygtigste hundetræner, men man kan ikke tilføre en hund nogle egenskaber den ikke er født med. Den dygtige træner, formår at få de medfødte egenskaber til at blomstre, men hvis hunden fra fødslen ikke synes det er sjovt f.eks. at apportere eller jage, endsige arbejde i brombær, ja så kan man træne nok så meget, efter nok så mange forskellige træningsprincipper, men man ændre ikke ved hundens medfødte egenskaber alligevel.

Grundprincipper i hundetræningen

Det kan ikke bestrides, at vore hunde oprindeligt var flokdyr, og deres tankegang og måde at opføre sig på, ligesom deres reaktionsmønster, kan henføres til hvordan vilde hundeflokke i Afrika eller ulveflokke på vore breddegrader, tænker og føler.

Dette er udgangspunktet, når vi taler om træning af hunde, og megen træning er bygget op om disse grundprincipper, hvor der er en flokleder (alfahan) og en alfatæve, som styrer flokkens, og derved de enkelte hundes hverdag.

I et moderne sprog kaldes denne træningsform for lederskabsprincippet, og til denne træningsmetode er der rigtig mange myter, hvor nogle tror, at man kun kan vise lederskab ved at anvende vold. Andre tror, at alle vi jagthundetrænere kun bruger vold. Dette beror dog på en stor misforståelse, for gider man sætte sig lidt ind i, hvordan lederskabet foregår blandt vildhunde og ulve, så er der faktisk tale om ekstremt lille fysisk afstraffelse.

Alfahannen styrer sin flok gennem sin udstråling (kropsprog) og det simple, at hundeflokken fungerer og har det godt og oplever harmoni ved at følge hans lederskab. Hvis der i hundeflokken konstant skulle være fysiske kampe mellem alfahannen og de øvrige individer, ville det betyde flokkens sikre død, da skadede flokmedlemmer, ville betyde langt dårligere muligheder for at nedlægge det bytte de skal leve af, når de jager.

Anvendelse af fysisk afstraffelse i en hundeflok, sker kun meget sjældent, og kun hvis et flokmedlem helt bevisst overtræder de klare regler der er sat op, og som alle individer kender. Afstraffelsen sker øjeblikkeligt, så snart overtrædelse sker, og afstraffelsen sker, som oftest med en alvorlig advarsel, for tydeligt at markere, hvem som bestemmer. Vil et flokmedlem ikke indordne sig under de opstillede regler, men bliver ved med at overtræde reglerne, vil denne blive udstødt af flokken.

Til dagligt vil flokken leve i harmoni, hvor der er langt mere kærlighed end uoverensstemmelse individerne imellem.

Egenskaberne og forståelsen for det at fungere og leve i en flok er medfødte, men hvalpene i flokken undervises selvfølgelig også i hvad der er rigtigt og forkert.

Grundprincipperne for det at være et flokdyr, og det at leve i en flok, er egenskaber som bliver nedarvet og som har været nedarvet

gennem utallige hundegenerationer, men også her har vi mennesker påvirket hvad der tidligere var helt naturligt.

Menneskelig påvirkning

I dag findes der mange hunderacer, hvor de oprindelige egenskaber simpelthen er avlet væk eller forsvundet i avlen, fordi man har lagt vægt på helt andre ting. Her behøver jeg kun at henvise til puddelhunden, som jo i sin tid var tænkt som en jagthund, men dette er kun et eksempel ud af mange.

I dag ser vi desværre mange hunde, som f.eks. slet ikke ved noget om parringsagten og f.eks. ikke vil lade sig parre, ikke kan føde deres hvalpe naturligt endsige passe dem. I min artikel i sidste nr. af F.T. Spaniel & Jæger, beskrev jeg også, at vi i dag ser, flere og flere jagthunde (også Spaniels), som simpelthen er ikke bruger, hvad vi tidligere betragtede som "naturlige vildtfindende egenskaber". Vi ser også mængder af hunde, som i deres væremåde og udseende er ekstreme, og som hvis de skulle overleve i naturen gik den sikre død i møde, simpelthen fordi de ikke vil kunne skaffe sig deres føde. Dette skyldes tabte naturlige egenskaber, som evnen til at jage som en flok, evnen til at jage og finde deres byttedyr, men også, at de rent udseendemæssigt er skabt på en måde, så de ikke vil være i stand til at bevæge sig ordentlig i terrænet.

Der er sørgeligt, men sandt og det er alle disse ekstremiteter, som gør, at samværret mellem menneske og hund giver større og større problemer. Mange mener, at det er fordi vore dages hunde ikke er trænet ordentligt, jeg mener derimod, at mange af problemer kan henføres til dårlig avl. Ikke forstået sådan, at folk bevisst avler dårligere hunde, for det er ingen der ønsker, men det hele sker i småbidder, hvor man ikke er opmærksom

på, at man i hver hundegeneration mister måske blot en lille del af det der før var naturligt, og pludselig flere hundegenerationer længere fremme, står man så med mange tabte småegenskaber, som sammenlagt, gør stor skade på det, som var oprindeligt tænkt. Og en ting skal man blot huske, har man først mistet nogle egenskaber, er de utrolig svære (for ikke at sige umulige) at få genskabt, især hvis de er mistet helt indenfor den enkelte race. Man skal huske på, at en hund kun kan give egenskaber videre i avlen, som den selv er i besiddelse af, og mangler den nogle af de oprindelige egenskaber, vil den heller ikke kunne give dem videre.

Den del af avlen, som er forfejlet giver grundlag for helt nye træningsprincipper, og når flere i dag stiller spørgsmål ved, om mange af vore hunde overhovedet betragter sig som flokdyr, bliver vi nød til at lytte, for det er en kendsgerning, at rigtig mange hunde, ikke mere er opmærksomme og forstår de træningsprincipper der tager udgangspunkt i det, at hunden er et flokdyr.

Disse hunde skal trænes efter helt andre metoder, og i dag er det blevet meget moderne, at træne efter principper, hvor man aldrig fortæller hunden hvis den gør noget forkert, men udelukkende roser den, når den gør noget rigtigt. Baggrunden for disse træningsprincipper er, at man mener, at der til enhver handling en hund foretager sig, er både positive og negative faser. Man mener, at hunden lærer mere, hvis man venter til, at hunden i sin handling, foretager sig det vi mener er positivt og formålstjenligt, og man så roser den kraftigt, og evt. understreger det rigtige ved at give den godbidder eller andet, den synes rigtig godt om, f.eks. en bold.

Grundholdningen til denne træningsmetode er, at man aldrig må straffe hunden, kun rose den, og laver hunden noget forkert, så siger man ikke nej, men prøver at henlede dens opmærksomhed på noget andet, og hvis det så lykkes, så roser man igen.

Bag princippet ligger der en smuk tanke, og set med menneskelige briller, også en let forståelig tanke, som selvfølgelig straks er blevet meget populær, også blandt flere nye Spanielejere. Træningsmetoden kaldes pædagogisk korrekt, og jeg vil ikke udelukke de kan have ret, men jeg vil stadig påstå, at vi taler om en menneskeliggørelse af hunden, og forudsat hunden stadig har sine medfødte og naturlige instinkter intakt, vil jeg påstå, at metoden ikke holder, såfremt man ønsker en toptrænede jagthund. Jeg vil ikke udelukke, at metoden kan bruges til en almindelig familiehund, og de ting den skal kunne, men taler vi om en toptunet Spaniel, med alle sine naturlige instinkter intakt, så vil jeg, indtil det modsatte er bevist, påstå, at metoden ikke er anvendelig.

Jeg ved godt, at mine udtalelser sikkert vil få mange op af stolene, og jeg vil sikkert også blive beskyldt for at foretrække voldsmetoder, men hvis man læser hvad jeg tidligere har skrevet, vil man kunne forstå, at jeg

absolut er modstander af vold i træningen. Men jeg mener stadig, at jeg for at træne en Spaniel, bliver nød til at fortælle den, når den gør noget forkert og samtidig rose den, når den gør noget rigtigt. Jeg vil altså basere min træning på konsekvens frem for fysisk afstraffelse og vil gøre brug af mit kropssprog og udstråling uanset om jeg skal rose eller skælde ud.

Jeg vil samtidig være meget opmærksom på, hvornår jeg skælder ud, og vil skelne præcist mellem om hunden fejler fordi den ikke ved bedre (ubevist) eller den fejler bevist. Min overbevisning er, at en bevist handling kræver reaktion fra min side, og det er både når den beviste handling er negativ eller positiv. En positiv handling vil betyde, at jeg roser kraftigt med en lys stemmeføring, og jeg sikre mig, at hunden, gennem sit kropssprog, fortæller mig, at den er glad. Derimod, en bevist negativ handling, vil betyde, at jeg reagerer på en måde, så hunden tydeligt, gennem sit kropssprog, viser mig, at den forstår, at den har lavet noget forkert. Hundens medfødte temperament afgør, om jeg kan nøjes med at tale bøst til den, for at den forstår, at handlingen var uønsket, eller om jeg bliver nød til at ruske den i nakkeskindet. Og nej jeg er ikke voldsmand fordi jeg

rusker min hund i nakkeskindet, jeg gør kun hvad hundemoderen selv gør, når en hvalp har overhørt de advarsler hun har udsendt (knurren), om at den handling du netop foretog var forkert.

Jeg har altså den holdning, at jeg forsøger, at tale et sprog hunden kender, dette selvfølgelig forudsat, at hunden stadig er i besiddelse af sine naturlige instinkter.

Fremtidens Spaniels

Nu er det jo sådan, at en hund skal fødes før den kan trænes, så derfor skal vi tilpasse træning til hund og ikke hund til træning. Når det er sagt, er det samtidig utroligt vigtigt, at vi opdrættere forsøger at avle jagthunde, hvor viljen til at ville, er så stor, at hvis man benytter sig af træningsmetoder baseret på naturlige instinkter, som har været nedrevet gennem mange hundegenerationer, også er i stand til at træne hunden op til et niveau, hvor den kan kaldes en top jagthund.

Knæk og bræk.